

1. Referentie

Referentie	Van Gils, J. (2000). <i>Kinderen filosoferen over de stad. Een belevingsonderzoek op basis van filosofische gesprekken van Brusselse kinderen van 10 à 12 jaar</i> . Onuitgegeven onderzoeksrapport, Onderzoekscentrum Kind en Samenleving (Meise).
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Het onderzoek maakt deel uit van het Filokidsproject, dat als doel had de positie van kinderen in Brussel te versterken door ze een stem te geven en door te stimuleren dat naar hen geluisterd wordt. Dit project is een initiatief van het Comité Bijzondere Jeugdzorg in samenwerking met het Onderzoekscentrum Kind en Samenleving en Initia, Bureau voor Kunst en Cultuurinitiatieven.

Dit belevingsonderzoek maakte een analyse van de filosofiegesprekken van Brusselse kinderen tussen 10 en 12 jaar. Verscheidene filosofische gesprekken met kinderen werden geregistreerd en geanalyseerd via kwalitatieve onderzoeksmethodes, om te achterhalen welke de referentiekaders zijn van de kinderen als zij het hebben over de stad. Het gaat daarbij zowel om opinies én belevenissen én ervaringen. Het wil ertoe bijdragen om de volwassenen te overtuigen van de competenties van kinderen en om kinderen zo een stem te geven.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Welzijn
Trefwoord(en)	Belevingsonderzoek, Brussel, filosofie, leefmilieu, participatie, referentiekaders, stad, voorzieningen

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Preventiecel van het Comité Bijzondere Jeugdzorg Brussel
Onderzoeker(s)	Jan Van Gils, Tia De Wannemaeker, Patrick Mangelinckx, Jan Knops Onderzoekscentrum Kind en Samenleving Nieuwelaan 63 1860 Meise Tel: 02/ 272 07 53 Fax: 02/ 269 78 72 info@k-s.be http://www.k-s.be Initia, Bureau voor Kunst en Cultuurinitiatieven Blaesstraat 230 1000 Brussel Tel + fax: 02/ 735 25 92 info@initia.be www.initia.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Welk is het referentiekader dat jonge mensen hanteren als zij over de stedelijke leefomgeving spreken? Wat is hun definitie, wat hoort er bij, hoever -vinden zij- dringt de stad door in hun leefpatronen? Kan er gesteld worden dat jonge mensen een eigen benadering, beleving hebben van de stedelijke leefomgeving?
-----------------	--

	Hoe waarderen zij de stedelijke leefomgeving? Wat waarderen zij positief, wat negatief, en welke zijn hun motieven daarvoor? Waarover zijn jonge mensen het eens, waarover niet en welke zijn de motieven daarbij?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwalitatieve analyse van filosofische gesprekken met kinderen
Onderzochte groep	30 filosofische gesprekken met Brusselse kinderen van 10 tot 12 jaar. 10 gesprekken kwamen uit de georganiseerde trefdagen, 14 uit verschillende jeugdwerkingen en 6 uit onderwijssettings. Verscheidene leerkrachten en jeugdwerkers werden uitgenodigd om kennis te maken met het filosoferen met kinderen. Daaruit werden tien groepen geselecteerd rekening houdend met territoriale spreiding, verschillen tussen de groepen en de bereidheid om deel te nemen aan het project. Deze groepen hebben dan gedurende twee jaar gefilosofeerd met de kinderen en op basis van al die gesprekken werden dan de meest bruikbare geselecteerd.
Bereik	Brussel

7. Resultaten

Voor kinderen is het heel duidelijk: **de stad bestaat uit mensen**. De stad dat zijn mensen, veel mensen, veel verschillende mensen die samenleven. Dat 'samen' kent drie intensiteiten:

- thuis (in de eigen woning) en daar wonen de kinderen,
- in de woonomgeving (de wijk, buurt): daar verblijven kinderen
- hele (anonieme) stad, rijkelijk bezaaid met voorzieningen

Een belangrijke kwaliteit bij het wonen is de geluidsisolatie; zodat mensen geen last hebben van het gejoel van kinderen. Wonen heeft ook alles te maken met de straat, **de buurt**. Een buurt moet mooi zijn, er mag geen afval liggen. In de buurt ben je ook vertrouwd met andere mensen. Vriendschap en mensen kennen zijn belangrijke thema's voor kinderen. Een belangrijke kwaliteit is ook dat je er kan spelen, maar het probleem is dat de straat onveilig is door de auto's. Voor kinderen is de verblijfsfunctie van de straat veel belangrijker dan de verkeersfunctie.

Het **leefmilieu** baart de kinderen het meeste zorgen, vooral afval is de grote blikvanger. De kinderen hebben hieromtrent enkele actiepunten:

- meer groen
- minder auto's
- minder afval in de straten
- minder fabrieken en meer filters voor de water- en luchtverontreiniging.

Kinderen appreciëren de veelheid van **voorzieningen** in de stad en hun nabijheid. De term voorzieningen is echter een zeer brede verzamelterm voor nutsvoorzieningen, maar ook voor de commerciële sector.

De stad creëert werk en de overheid moet werk maken. De politie hoort thuis in de stad: ze zijn nodig, zij brengen meer veiligheid, maar ze lossen het probleem van de onveiligheid niet op.

Wat betreft de meertaligheid in Brussel, vinden kinderen dat talen leren een hele klus is en ze zijn er niet echt op uit.

Kinderen zijn geen vragende partij voor een eigen stad, voor een thuisland. Zij willen best tussen de volwassenen wonen. Maar ze willen vooral niet alleen leven: in de omgeving moeten er **nog kinderen** zijn; samen met hen kunnen ze dan het (al dan niet) publieke domein innemen. Toch willen kinderen ook eigen plekken: waar kinderen spelen, moeten de volwassenen niet meespelen: toezicht uitoefenen mag, zodat er geen ruzie is.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

[Knops, J.] (2000). *Mijn Stad, Ma ville, my city*. Mechelen: Bakermat.

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

Voor dit belevingsonderzoek werden de filosofische gesprekken die Brusselse kinderen tussen 10 en 12 jaar gedurende twee jaar voerden, geanalyseerd. Er werd gezocht naar hun beleving van de stad. Die omvat meer dan de verzameling van toevallige indrukken. Via de filosofische gesprekken daagden de kinderen elkaar uit hun ideeën nauwkeuriger te formuleren en sterker te onderbouwen. Zo komen de eigen referentiekaders van kinderen aan bod. Komen bij een (éénmalige) vragenlijst vooral problemen aan bod, dan biedt deze benadering de gelegenheid om die problemen te situeren in een bredere context. Daardoor verliezen de kinderen zich niet in slogans maar komt hun eigen visie op de stad aan bod.

Een betere kennis hiervan moet de volwassenen helpen meer rekening te houden met de kinderen. Ze moet ook een grotere waardering meebrengen zodat er een dialoog (op basis van gelijkwaardigheid) kan ontstaan tussen kinderen en volwassenen m.n. voor wat betreft de stad.

De resultaten van het onderzoek kunnen samengevat worden in drie woorden: mensen, leefmilieu en voorzieningen.

Voor kinderen is het heel duidelijk: de stad bestaat uit mensen. De stad dat zijn mensen, veel mensen, veel verschillende mensen die samenleven. Dat 'samen' kent drie intensiteiten:

- thuis (in de eigen woning) en daar wonen de kinderen,
- in de woonomgeving (de wijk, buurt): daar verblijven kinderen
- hele (anonieme) stad rijkelijk bezaait met voorzieningen

Vriendschap en mensen kennen zijn belangrijke thema's voor kinderen. Een belangrijke kwaliteit is ook dat je kan spelen in de buurt, maar het probleem is dat de straat onveilig is door de auto's. Voor kinderen is de verblijfsfunctie van de straat veel belangrijker dan de verkeersfunctie.

Kinderen zijn geen vragende partij voor een eigen stad, voor een thuisland. Zij willen best tussen de volwassenen wonen. Maar ze willen vooral niet alleen leven: in de omgeving moeten er nog kinderen zijn; samen met hen kunnen ze dan het (al dan niet) publieke domein innemen. Toch willen kinderen ook eigen plekken: waar kinderen spelen, moeten de volwassenen niet meespelen: toezicht uitoefenen mag, zodat er geen ruzie is.

Er zijn ook een aantal concrete beleidsmaatregelen geformuleerd door de kinderen zelf, o.a.:

- meer groen in de stad, vooral in parken en speelpleinen
- leefbare straten en wijken waarin de auto minder dominant aanwezig is en waar je kan spelen en rondhangen
- terugdringen van de auto zodat er meer plaats is voor fietsers en voetgangers en zodat er kan gespeeld worden op de straat
- meer vuilbakken en minder zwerfvuil